

K r o n i k a Z w i ą z k o w a P Z K O

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy

w Czeskim Cieszynie

R O K 1 9 6 3

Sytuacja polityczno-społeczna

Rok 1963 był trzecim rokiem realizacji zadań trzeciego pięcioletniego planu gospodarczego, rokiem specjalnych akcji celem doprowadzenia realizacji wskaźników planu nie wykonanych w roku 1962. Stąd wyłoniła się potrzeba nadprogramowych zmian niedzielnich, organizowania szerszego ogółu do prac koniecznych dla dobra ogółu. Ogłaszano np. kilka razy niedzielne zmiany narodowe. Jedną z takich zmian w naszym okręgu połnocnomorawskim odbyła się 19 maja a w związku z nią Zarząd Główny PZKO zwrócił się do wszystkich członków z odezwą następującej treści:

Do wszystkich Koł i członków PZKO !

Niedzielę 19 maja ogłoszono dniem ogólnookręgowej zmiany. W związku z tym zwracamy się z wezwaniem do wszystkich członków PZKO, by w najbliższą niedzielę wzięli w zmianie stu procentowy udział.

Każdy przy swym warsztacie pracy, w fabrykach, kopalniach, zakładach rolniczych, zakładach usługowych, winien przyłożyć ręki do dzieła w usuwaniu niedoboru spowodowanego długą zimą. Zarządy Koł w bliskiej współpracy z organizacjami Frontu Narodowego i w porozumieniu z MRN będą organizować również udział naszych członków na terenie gminy.

Prace przy upiększaniu gminy, pomoc spółdzielniom, remonty lokali świetlicowych, zbiór złomu, skierowane zostaną na realizowanie podjętych przez Koła zobowiązań.

ZG jest przekonany, że wszystkie Koła wywiążą się ze swych zadań w ogólnookręgowej zmianie jak najlepiej, bo w zmianie tej nie powinno zabraknąć ani jednego PZKO-wca.

Zarząd Główny PZKO

W odezwie wspomniano o długiej zimie. Była rzeczywiscie długa, spadło dużo sniegu, co spowodowało dużo kłopotów z jego usuwaniem. Były też mrozy, co też ujemnie wpływało na komunikację, jak również na procesy produkcyjne w fabrykach, na kopalniach itd.

Rok 1963 był rokiem, w którym obchodzono uroczystości 15 rocznicę wydarzeń lutowych z roku 1948 oraz 20 rocznicę podpisania umowy o przyjaźni, wzajemnej pomocy i powojennej współpracy między Związkiem Radzieckim a Republiką Czechosłowacką z dnia 12 grudnia 1943 i umowę tę przedłużono na dalszych 20 lat.

Na arenie międzynarodowej wznowiono obrady "Komitetu 18 państw" w sprawie powszechnego i całkowitego rozbrojenia dnia 12 lutego 1963 w Pałacu Narodów w Genewie, bo po wielu miesięcznych bezowocnego zbierania się i radzenia obrady te przerwano dnia 20 grudnia 1962. Pewnym sukcesem były w odprężeniu wyniki rozmów moskiewskich w sprawie wstrzymania prób z bronią jądrową, jakie rozpoczęły się dnia 15 lipca 1963 a doprowadziły do ficjalnego podpisania w dniu 5 sierpnia 1963 - umowy o zakazie prób jądrowych w powietrzu, przestrzeni kosmicznej i pod wodą. Umowę tę podpisali: minister spraw zagranicznych ZSRR Andrej Gromyko, minister spraw zagranicznych Stanów Zjednoczonych D. Rusk i brytyjski minister spraw zagranicznych lord Home. W ciągu roku 1963 pod umową tą złożyły swe podpisy również inne państwa, między innymi Czechosłowacja, tak, że pod koniec roku już wyraziły zgodę 74 państwa.

Rok 1963 przyniósł ludzkości dalsze kroki w poznawaniu i zdobywaniu Kosmosu. Międzyplanetarna stacja automatyczna "Mars 1" wystrzelona w Związku Radzieckim dnia 1 listopada 1962, pomyślnie pędziła w stronę planety Marsa oddalając się z szybkością 12,7 km/sek. Dnia 13 lutego 1963 była oddalona od Ziemi 59 milionów 480 tysięcy km. Kilkakrotnie nawiązano z nią kontakt radiowy i uzyskano cenne wiadomości.

Dnia 14 czerwca 1963 wystrzelono w Związku Radzieckim dalszy statek kosmiczny "Wostok 5" z podpułkownikiem W.F. Bykowskim na pokładzie celem dalszego studium działania różnych czynników długotrwałego lotu kosmicznego na organizm ludzki a także udoskonalenia systemu sterowania statkiem kosmicznym i obustronnego połączenia radiowego. Dwa dni później, 16 czerwca wystartował dalszy statek "Wostok 6", w kabinie którego znajdowała się pierwsza na świecie kobieta-kosmonautka 26-letnia Walentyna Tiereszkowa. Zespołowy lot obu statków zakończył się w środę, dnia 19 czerwca 1963. "Wostok 5" wylądował po 82 okrążeniach Ziemi i po przebyciu 3 300 000 km lotu, a "Wostok 6" po 49 okrążeniach i przebyciu 2 000 000 km drogi.

W piątek dnia 1 listopada 1963 wypuszczono w Związku Radzieckim na orbitę pierwszy sterowany statek "Poljot 1" wyposażony w specjalną aparaturę i system motorów zapewniający jego stabilizację i rozległe manewrowanie w przestrzeni kosmicznej. Zgodnie z programem lotu kilkakrotnie włączano te motory i przeprowadzano boczne manewry i zmianę kursu. Na skutek tych zmian pierwotna orbita statku o apogeum 592 km a perigeum 339 km zmieniona została na orbitę końcową o apogeum 1 437 km i perigeum 343 km. Była to pierwsza udana zresztą próba manewrowania statkiem kosmicznym bezpośrednio z Ziemi.

Jeżeli zaś chodzi o wydarzenia w naszych powiatach, to warto zaznaczyć, że z dniem 4 marca redakcja polskiego pisma partyjnego "Głos Ludu" przeniosła się do nowo wybudowanego "Domu Prasy" w Ostrawie-Mariánských Górach, ul. Novinářská; od wprowadzenia nowego rozkładu jazdy tj. od 26 maja 1963 rozpoczęły kursować elektryczne pociągi na linii Bogumin - Piotrowice a na trasie nowej kolei koszycko-bogumińskiej od Łąk przez Dziecmorowice rozpoczął się w tym samym czasie normalny ruch kolejowy. Poza tym dnia 21 lipca otwarto ponownie odbudowany w ciągu 3 tygodni "Most Wolności" w Czeskim Cieszynie dla małego, przygranicznego ruchu przepustkowego, zaś w sobotę 3 sierpnia 1963 w ramach obchodu rocznicy tragedii żywocickiej, otwarte zostało w Hawierzowie-Żywocicach "MUZEUM WALKI PRZECIW FASZYZMOWI".

Z j a z d y , k o n f e r e n c j e

Organizacja pracy Zarządu Głównego po VIII Zjeździe

Aktyw Świetlicowy - kierował pracą świetlicową w terenie, organizował kursy, konkursy, turnieje. Skład osobowy przedstawiał się następująco: Jan Pribula - przewodniczący, Jan Baron, Józef Franek, Władysław Kwasnica, Alfred Kocur, Konstanty Krzystek, inż. Ludwik Kubinski, Helena Macurowa, Gabriel Palowski, Wilhelm Sembol, Olga Wacławczyk, inż. Leopold Wałoszek, Józef Wantuła i Helena Zoniowa.

Aktyw Czytelniczo-Bibliotekarski w składzie: Józef Stebel - przewodniczący, Józef Franek, Zofia Kowalczyk, dr Józef Macura, Franciszek Michalik, prof. Józef Niemiec, Anna Pinkas, Ludwika Rabin, Stanisław Siedloczek, Helena Śliwka, Jadwiga Szczerba, Tadeusz Tesarczyk, Jerzy Tomoszek, Henryk Trzaskalik, Aleksandra Mrozek.

Aktyw Teatralny w składzie: Alojzy Kudziełka - przewodniczący, Wanda Cejnar, Tadeusz Chrzęszcz, Leopold Dziech, Henryk Faja, Fryderyk Gogołka, Bogusław Janiczek, Ema Jurzyca, Zofia Kowalczyk, Konstanty Krzystek, Otokar Matuszek, Paweł Morcinek, Władysław Niedoba, Antoni Pieknik, Wilhelm Przeczek, Helga Puk, Jan Pyszko, Emil Śliwka, Helena Śliwka, Adam Wawrosz.

Skład Sekcji Szkolnej Aktywu Teatralnego: Otokar Maruszek - przewodniczący, Antoni Pieknik - zast.przew., Aniela Bystron, Bogusław Janiczek, Lucja Frankowa, Maria Matuszyńska, Jan Pyszko, Wilhelm Przeczek, Elżbieta Rusnok, Tadeusz Rzyman, Wanda Serwatka.

Aktyw Śpiewaczo-Muzyczny w składzie: Franciszek Szarowski - przewodniczący, Józef Wierzon, Eugeniusz Fierla, Paweł Kaleta, Józef Firla, Brunon Rygiel, Józef Stebel, Karol Gąsior, Augustyn Koch, Alfons Brzuska, Teofil Gąttner, Edward Kaim, Władysław Cieślak, Wilhelm Budziński, Władysław Stalmach i Zbigniew Brzuska.

Aktyw Taneczny w składzie: Wanda Gąsiorowa - przewodnicząca, Janina Ferfecka, Włodzimierz Hebda, Wanda Kostka, Bronisław Liberda, Jan Musioł, Krystyna Niemiec, Marta Foldynowa, Zbigniew Rzeszut, Maria Cymorek, Małgorzata Bojda, Janina Tomiczek, Gustaw Wacławik, Henryka Żabinska, Kazimierz Ferfecki, Poźniej był przewodniczącym zamianowany Władysław Palowski.

K o n f e r e n c j a aktywistów PZKO

W sobotę, dnia 16 listopada 1963 zeszło się w sali hotelu "Piaś" w Czeskim Cieszynie 186 aktywistów Koł PZKO celem przeprowadzenia oceny realizacji zadań wpływających z uchwał VIII Zjazdu PZKO oraz ogólnozwiązkowego zobowiązania odpracowania 104 010 godzin brygadniczych w przemyśle i rolnictwie.

W aktywie wzięła udział delegacja KO KPC i ORN w Ostrawie z przewodniczącym komisji szkolnej i kulturalnej ORN tow. Emerykiem Misteckim na czele.

Przemówienie o wynikach całokształtu pracy związkowej po VIII Zjeździe wygłosił wiceprzewodniczący ZG PZKO Adolf Kubeczka. Stwierdził, że PZKO wywiązuje się dobrze ze swych zadań, rozwija się np. współpraca Koł z brygadami pracy socjalistycznej itd.

Przewodniczący konferencji prezes ZG Eugeniusz Suchanek złożył na ręce tow. E. Misteckiego, jako przewodniczącego delegacji KO KPC, meldunek o realizacji zobowiązania związkowego. Członkowie PZKO odpracowali nie tylko przewidzianych 104 010 godzin, lecz do 15 listopada 1963 odpracowali łącznie 141 259 godzin, czyli swe zobowiązanie znacznie przekroczyli.

Tow. Mistecký podziękował za pomysłną realizację podjętego zobowiązania, wyraził uznanie za owocną pracę oraz przekonanie, że członkowie PZKO będą dalej świecili przykładem nie tylko w pracy kulturalno-oświatowej, lecz także w wykonywaniu planu państwowego i kształtowaniu świadomości w społeczeństwie polskim.

Następnie przyjęto jednomyślnie rezolucję.

W drugiej części nastąpił program artystyczny. Wykonali go: Aniela Budnik-Halamowa z Warszawy - grała na fortepianie utwory Rachmaninowa, Prokofiewa, Chopina i Paderewskiego. Wprowadzał prof. Samlicki. Jadwiga Niemiec-Kałużanka śpiewała arie z opery "Hal-ka" i Niewiadomskiego pieśń "Pamiętasz Janku". Chór męski ZG PZKO z Orłowej pod dyryg. Brunona Rygla odśpiewał kilka pieśni Lachmana, Pawła Kalety, Jana Sztwiertni oraz Stanisława Moniuszki. Pierwsze swe wystąpienie miał kwartet tego chóru /J. Kornas, B. Wygrys, B. Szarowski i E. Dzik/. /2/

Praca Zarządu Głównego

Zebrań plenarnych:

Wybrany na VIII Zjeździe Zarząd Główny zebrał się na plenarnych zebraniach i omawiał dnia:

1/ 12 lutego 1963 poza sprawozdaniem z pracy prezydium i sprawami organizacyjnymi plan pracy poszczególnych komisji i aktywów ZG na rok 1963, realizację planu za IV kwartał 1962 roku, plan pracy na II kwartał 1963 r. oraz realizację budżetu związkowego za rok 1962;

2/ 23 kwietnia 1963 - analizę pracy Kół w terenie, realizację planu za I kwartał 1963 r. i plan pracy na III kwartał 1963 r. oraz realizację budżetu za I kwartał roku 1963;

3/ 10 września 1963 - analizę i perspektywy pracy kulturalnej związku, realizację planu za II kwartał 1963 i plan pracy na IV kwartał 1963 r., projekt budżetu związkowego na rok 1964 oraz przygotowanie narad obwodowych;

4/ 5 listopada 1963 - problematykę kampanii Walnych Zebran, tezy referatu na konferencję aktywistów, pracę komisji i aktywów oraz wyniki współzawodnictwa.

Akcje ogólnozwiązkowe:

Bal ZG PZKO

Tradycyjny Bal Zarządu Głównego PZKO odbył się w sobotę, dnia 16 lutego 1963 w sali i kawiarni hotelu "Piaś" w Czeskim Cieszynie. Grały dwie orkiestry, program artystyczny był dobry. Nastroj prawdziwie balowy, zabawa pierwszorzędną.

Festyn Górski w Koszarzyskach

II Festyn Górski PZKO odbył się w sobotę 20 i niedzielę 21 czerwca 1963 na terenie ośrodka szkoleniowego ZG PZKO w Koszarzyskach na zboczach Kikuli. Był znowu jakoby uroczystym zakończeniem internatowego kursu pracy kulturalno-oswiatowej. Jego półtoragodzinny program był przygotowany dobrze, pogodą dopisała. Sobotnie ognisko z popisami małych zespołów przypadło do gustu uczestnikom młodszym i starszym. W niedzielę przed południem odbyły się zawody w siatkówce a popołudnie należało znowu do małych zespołów. W sobotnim i niedzielnym programie artystycznym wzięły udział następujące zespoły: gościnny "Dimafor" - zespół małych form scenicznych Powiatowego Domu Oświaty z Frydka-Mistku a z zespołów PZKO: Wesoła siódemka z Karwiny-Nowego Miasta, "Misie" z Karwiny-Solcy, "Olza", "Gornik", "Melodia" i "Gama" z Suchej Górnej oraz kursisci z działu teatralnego i tanecznego. Przygrywały do tańca i zabawy orkiestra Klubu Zakładowego Huty Trzynieckiej "Kolektyw 59", zespół "Szpónt" z polskiej dwunastolatki w Cz. Cieszynie. Warto zaznaczyć, że tegoroczny Festyn Górski był

organizowany jako impreza czesko-polskiej przyjaźni z okazji 19 rocznicy Manifestu PKWN i powstania PRL. W tym sensie też przemawiał wiceprzewodniczący ZG PZKO Jan Rusnok. W imprezie wzięły udział również delegacje władz partyjnych i powiatowych z Cieszyna, Frontu Jedności Narodu z Raciborza, delegacja władz partyjnych i Frontu Narodowego okręgu połnocnomorawskiego i powiatu frydecko-misteckiego. Oficjalnie przemawiał również pierwszy sekretarz KP KPC we Frydku-Mistku tow. Hrabec i sekretarz nadzelný KP PZPR w Cieszynie tow. Chodúra.

W turnieju siatkówki na Festynie Górskim wzięło udział 7 drużyn Koł PZKO z Bystrzycy, Trzynca-Osówek, Cz. Cieszyna, Karwiny-Darkowa, Karwiny-Solcy, Orłowej i Hawierzowa. /Dwa dalsze zespoły z Dolnej Lesznej i Suchej Górnej zjawiły się niekompletne względnie przyjechały później/. Uczestników podzielono na dwie grupy, w których drużyny grały systemem każdy z każdym. Drużyny, które przegrały dwa mecze eliminowano z dalszej gry z powodu braku czasu. Do finałowych rozgrywek zakwalifikowały się drużyny z Trzynca-Osówek, Bystrzycy, Karwiny-Solcy i Cz. Cieszyna. Dwa pierwsze zespoły walczyły o pierwsze i drugie miejsce, dalsze zaś miejsce trzecie i czwarte. Zwyciężyła zasłużenie drużyna Trzyniec-Osówki, dalsze miejsca zajęły kolejno drużyny Bystrzycy, Karwiny-Solcy i Czeskiego Cieszyna. Wszystkie wymienione drużyny otrzymały w czasie przerwy południowej wartościowe nagrody zafundowane przez aktywny świetlicowy ZGPZKO. /3/

Koncert Filharmonii z Ostrawy z polskim dyrygentem

W piątek, dnia 27 września 1963 gościła w sali hotelu "Piast" orkiestra Filharmonii z Ostrawy, którą dyrygował dyrektor Filharmonii z Łodzi Zbigniew Chwedeć. Organizatorami koncertu były ZG PZKO i Komisja Oświatowa /Osvětová beseda/ z Czeskiego Cieszyna. Orkiestra wykonała koncert współczesnego polskiego kompozytora Stanisława Kisielewskiego /na małą orkiestrę/. Potem wystąpił młody skrzypek Václav Snítíl z koncertem skrzypcowym V. Kalábisa. Najważniejszym punktem programu było wykonanie "Obrazków z wystawy" Modesta Musogreskiego. Ujemnym akcentem w czasie tego koncertu było przebijanie się muzyki tanecznej z kawiarni i tak samo bardzo mała ilość obecnych na sali. /4/

Podwieczorek przy stoliku w Cz. Cieszynie

W ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy odbył się w sobotę dnia 26 października 1963 w sali hotelu "Piast" pierwszy "Podwieczorek przy stoliku" - "Tylko dla zaproszonych i przez nich wprowadzonych gości". Sala była pełna i to młodych ludzi. W programie artystycznym popisywały się małe zespoły, jak kwartet męski Chóru Nauczycieli Polskich, Wesoła siódemka, czołowi solisci PZKO oraz uczestnicy Studium Żywego Słowa. Do tańca przygrywała orkiestra "Kolektyw 59" Klubu Zakładowego Huty Trzyniec. /5/

Kiermasz Polskiej Książki w Cz. Cieszynie

We czwartek, dnia 31 października 1963 odbyło się w sali hotelu "Piaś" uroczyste otwarcie "Kiermaszu Polskiej Książki", organizowanego po raz pierwszy przez ZG PZKO przy współudziale przedsiębiorstwa "Ars Polona" z Warszawy oraz okręgowego przedsiębiorstwa "Kniha" z Ołomuńca.

Kiermasz - wystawa połączona była ze sprzedażą książek, reprodukcji obrazów i płyt gramofonowych. Gośćmi na tym uroczystym otwarciu byli przedstawiciele KO KPC z tow. Gajem na czele, przedstawiciele prasy, radia, ZG PZKO, dyrektorowie wielu szkół, bibliotekarze itd. oraz przedstawicielki "Ars Polony" Alicja Toniekiewicz i Halina Wiatowska. Otwarcia kiermaszu i przywitania zebranych gości dokonał zastępca dyrektora "Knihy" tow. Hiza, zaś przemówienie okolicznościowe wygłosił dr Józef Macura.

Wystawa ta trwała w Czeskim Cieszynie do piątku 7 listopada 1963. Powtórzona była w Trzyncu od 18 do 28 listopada w sali Domu Robotniczego a od 1 do 10 grudnia 1963 w sali Czytelni w Jabłonkowie. /6/

Recitale fortepianowe Anieli Budnik-Halamowej

W ramach tegorocznego MOKP odbyły się w szeregu miejscowości naszego terenu recitale fortepianowe Anieli Budnik-Halamowej z Warszawy /pochodzi jednak z naszego terenu/. Słuchacze zapoznali się w nich z twórczością Fryderyka Chopina, Sergiusza Rachmaninowa, Józefa Ignacego Paderewskiego, Arama Chaczaturiana i innych objasnianą przystępnie i zajmująco przez Jana Samlickiego.

Recitale te odbyły się w Bystrzycy, Orłowej, Haliwierzowie i Cz. Cieszynie. /7/

Bal Studencki w Cz. Cieszynie

Dla młodzieży studiującej na wyższych uczelniach w naszej republice zorganizował ZG PZKO noworoczną zabawę młodzieżową pod nazwą "Bal Studencki". Odbył się on w sobotę dnia 28 grudnia 1963 w sali hotelu "Piaś" w Cz. Cieszynie. Grała orkiestra Zbigniewa Brzuski. Gospodarzem balu poza ZG PZKO była grupa studentów z Brna. W programie artystycznym wystąpili członkowie Sceny Polskiej, atrakcją był wybór "krolowej balu". Zabawa noworoczną udała się pod każdym względem, zebrała się spora ilość młodzieży studiującej. /8/

Wyniki "Loterii Książkowej"

Na zebraniu aktywu czytelniczko-bibliotekarskiego ZG PZKO we wtorek dnia 26 listopada 1963 odbyło się losowanie tegorocznego kiermaszu książkowego. Pierwszą nagrodę rzeczową zyskała Anna Hławiczka z Kojkowic.

W tegorocznym kiermaszu książkowym sprzedano ogółem 11 966 kuponów wartości 59 830 Kčs. Jest to największa ilość z dotychczasowych kiermaszy. Największą ilość kuponów sprzedały Koła PZKO: Orłowa-Łazy /772/, Dolne Błędowice /644/, Bystrzyca /587/, Stohawa /478/ i Wędrzyna /300/.

W roku 1963 całkowity import polskiej książki na nasz teren wynosił 1 000 000 Kčs, zaś obrót detaliczny z jej sprzedaży kwotę 881 290 Kčs /w roku poprzednim 630 030 Kčs/.

Na 1 mieszkańca narodowości polskiej przypada więc wartość kupna polskiej książki w wysokości 14,30 Kčs /w roku poprzednim 10,40 Kčs/. /9/

Wystawa "Rozwój kultury polskiej"

Z Ośrodka Kultury Polskiej w Pradze, za pośrednictwem konsulatu PRL w Ostrawie otrzymał ZG PZKO do dyspozycji Kół wędrowną wystawę pt. "Rozwój kultury w Polsce", składającą się z kilkunastu dużych plansz ze zdjęciami, rysunkami i wykresami. Wystawa ta była zainstalowana w wielu miejscowościach.

Poradnia Świetlicowa ZG PZKO

Aktyw Świetlicowy ZG PZKO na polecenie prezydium ZG uruchomił dla potrzeb terenu tzw. Poradnię Świetlicową. Najważniejszymi powodami był z jednej strony brak papieru na powielanie wszelkich materiałów repertuarowych dla potrzeb zespołów, z drugiej strony stwierdzone niewykorzystywanie tych materiałów przez wiele Kół z powodu braku odpowiednich warunków. Stąd też utworzono stale czynną poradnię, w której były do dyspozycji zainteresowanych pracowników terenowych wszystkie materiały, z których mogłyby Kola i zespoły terenowe korzystać, jak gotowe montaże świetlicowe, broszury, książki, publikacje fachowe wraz z filmami krótkometrażowymi i fabularnymi.

Filmy dla Kół w ZG PZKO

Dzięki współpracy ZG PZKO z Ośrodkiem Kultury Polskiej w Pradze oraz pośrednictwu konsulatu PRL w Ostrawie ZG PZKO otrzymywał sporadycznie przesyłki polskich filmów fabularnych i popularno-naukowych, krótkometrażowych na taśmie 16 mm do wykorzystania w pracy kulturalno-osiwiatowej.

Z filmów całowieczorowych były to w roku 1963 "Awantura o Basię", "Szałan siódmej klasy", "Trzy starty", "Czas przeszły" /który w ogóle nie był grany w kinach czechosłowackich/, "Cień".

Spośród wielu zaś filmów krótkometrażowych wymienić można: "Wyprawę na Czarcia Wyspę", "O Amonicie i 14 harcerzach", "Trochę inny świat".

Filmy te wypożyczają ZG PZKO bezpłatnie, Kołom i szkołom polskim. /10/

Nowe współzawodnictwo Kół

Na podstawie doświadczeń zyskanych z przebiegu współzawodnictwa Kół w latach 1960-1962 ogłosił ZG PZKO nowe współzawodnictwo na podstawie nowo opracowanych uproszczonych kryteriów. Współzawodnictwo to trwać miało 1 rok a rozpoczęło się w dniu 1 kwietnia 1963. Ocena pracy kół przeprowadzona była według 11 - 13 punktów a to w zasadzie kwartalnie. Wyniki podane będą w przyszłym roku.

Akcja zobowiązań Koł z okazji 15 rocznicy
Zwycięstwa Lutowego

W ramach realizacji uchwał VIII Zjazdu PZKO na cześć 15 rocznicy wydarzeń lutowych i zwycięstwa ludu pracującego przebiegała w Kołach PZKO wielka akcja podejmowania zobowiązań jak w pracy kulturalno-oświatowej tak też w czynie społecznym. W tej akcji Koła zobowiązały się:

1. W dziedzinie pracy kulturalno-Oświatowej zorganizować:

a/ prelekcji, odczytów, referatów, pogadanek	291
b/ imprez publicznych /akademie, wieczory świetlicowe, koncerty/	636
c/ wycieczek krajoznawczych	71
d/ kursów /kroju, szycia, tanca/	19
e/ wystaw /książki, szycia, gotowania/	69
f/ występów zespołów	686
g/ pozyskać nowych członków	610
h/ pozyskać stałych abonentów prasy	195
i/ współpracować z BPS	6
j/ powołać do życia nowe zespoły	8
k/ reaktywować zespoły	24

2. W ramach czynu społecznego odpracować /w prze-
liczeniu na godziny/:

a/ w akcji "Z" /porządkowanie boisk, parków itd./	47 940
b/ w rolnictwie /sianokosy, sadzenie ziemniaków, przerwywanie buraków, żniwa, sadzenie drzewek, prace rekultywacyjne, zakładanie kompostów/	46 040
c/ w przemyśle /gornictwie, hutnictwie, budownictwie/	8 800
d/ przy remontach lokali świetlicowych	1 230

Razem 104 010 g.

Poza tym Koła zadeklarowały swój udział we współzawodnictwie o tytuł "Wzorowe Koło PZKO", którego kryteria obejmują między innymi współpracę ze wszystkimi organizacjami Frontu Narodowego, SRPS, Sceną Polską, Organizacją Pionierską, Oświatową besedą, klubami zakładowymi oraz pomoc MRN w akcji "Wzorowa gmina". /11/

K o n k u r s y

Konkurs recytacji i prozy artystycznej

W tegorocznym konkursie recytacyjnym wzięło udział ogółem 185 recytatorów, z tego 20 z Koł PZKO, reszta rekrutowała się spośród dziatwy szkolnej. Eliminacje końcowe odbyły się w dniach 5 i 6 maja 1963 w Czeskim Cieszynie. Komisja konkursowa przyznała następujące miejsca:

Kateg. I: 1. Halina Ochman, Lutynia Dolna
2. Anna Taraba, Sucha Dolna
3. Anna Szwanczar, Stonawa
Wyróżnienie: Anna Pilch i Halina Siwek

Kateg. II : 1. Małgorzata Prymus, Sucha Górna
2. Wiesława Firla, Sucha Górna
3. Zdzisław Zwardon, Trzyniec VI
Wyróżnienie: Ewa Molin, Halina Kluz,
Jozefa Sikora

Kateg. III: 1. Maria Sikora, Sucha Górna
2. Janina Czerwionka, Lutynia Dolna
3. Ludmiła Młynek, Nawsie
Wyróżnienia: Regina Osika, Zdzisław Tańcula,
Emila Pezda.

Kateg. IV : 1. Danuta Matyjaszek, Lutynia Dolna
2. Helena Bałon, Orłowa
3. Janina Heinz, Karwina III-Darków
Wyróżnienia: Helena Gajdzica, Anna Bajtek,
Jadwiga Kluz

Kateg. V: 1. Eugenia Łukosz, Sucha Górna
2. Maria Wałuszczyk, Skrzeczon
3. Janina Fyrtus, Orłowa
Wyróżnienia: Teresa Monczka, Janina Konieczna

Kateg. VI: 1. Emil Śliwka, Trzyniec VI

Kateg. VII: 1. Tadeusz Chrzęszcz, Łąki nad Olzą. /12/

Konkurs na afisz propagandowy

Komisja Wychowawczo-Propagandowa ZG PZKO ogłosiła na początku roku 1963 konkurs dla członków pionku malarskiego SLA na projekty trzech afiszy propagandowych:

a/ na Festyn Górski

b/ Święto Góralskie

c/ Miesiąc Oświaty, Książki i Prasy.

Do wyznaczonych terminów wpłynęło 8 prac na Festyn Górski, 9 na Święto Góralskie i 10 na MOKP.

Komisja konkursowa postanowiła wynagrodzić następujące prace:

a/ Afisz propagandowy "Festyn Górski":

Nagroda I: godło "Smrek I" - autor: Inż. Bronisław Firla, Sucha Górna

II: godło "Smrek II" - autor: inż. Bronisław Firla, Sucha Górna

III: godło "Śląsk 694" - autor: Zbigniew Kubeczka, Orłowa I.

b/ Afisz propagandowy "Święto Góralskie":

Nagroda I: godło "Grono" - autor: Tadeusz Wratny, Orłowa

II: godło "Folklor" - autor: inż. Bronisław Firla, Sucha Górna

III: godło "X O" - autor: Oskar Pawlas, Sucha Dolna. /12/

c/ Afisz propagandowy "Miesiąc Oświaty, Książki i Prasy"

Nagroda I: Zbigniew Kubeczka, Orłowa

II: inż. Bronisław Firla, Sucha Górna

III: Oskar Pawlas, Sucha Dolna. /13/

Współzawodnictwo zespołów teatralnych

Jak już wspomniano ogłosił aktyw teatralny w październiku roku 1962 "współzawodnictwo aktywności zespołów teatralnych PZKO oraz dekoracji scenicznej na rok 1962-1963. Współzawodnictwo trwało do 31 maja 1963 w dwu pionach: I - o najaktywniejsze zespoły teatralne i II - o najbardziej pomysłową dekorację sceniczną. Zespoły miały możliwość dowolnego wyboru repertuaru zatwierdzonego przez aktyw teatralny. Ocena odbywała się w obydwu pionach równolegle na przedstawieniach. W pionie I oceniano ilość premier całowieczorowych, jednoaktówek, skeczy itp. małych form scenicznych oraz ilość repery przy uwzględnieniu poziomu artystycznego zespołu. W pionie II pomysłowość, celowość nowoczesność dekoracji scenicznej według własnego projektu i we własnym wykonaniu elementów dekoracyjnych. Współzawodnictwo odbywało się zarazem w 2 kategoriach: I - połączonej dotychczasowej I i II kategorii oraz II - dotychczasowej III i kat. małych form scenicznych.

Komisja współzawodnictwa po ocenie wszystkich spektakli przyznała:

a/ W pionie I - aktywności zespołów teatralnych:

W kategorii I: - trzy równorzędne nagrody dla zespołów Koł PZKO: Karwina II-Granice, Skrzeczon i Wędrynia.

W kategorii II: - trzy równorzędne nagrody dla zespołów PZKO: Nawsie, Olbrachcice, Stąnśłowice.

b/ W pionie II - pomysłowości dekoracji scenicznej:

W kategorii I: trzy równorzędne nagrody, które zyskały zespoły Koł PZKO: Karwina II-Granice, Łąki nad Olzą, Skrzeczon

W kategorii II: trzy równorzędne nagrody dla zespołów Koł PZKO: Jabłonków, Nawsie, Olbrachcice. /14/

Konkurs szkolnych zespołów teatralnych

W tegorocznym konkursie szkolnych zespołów teatralnych /rok szkolny 1962-63/ uzyskały zespoły te następującą ocenę komisji konkursowej:

W powiecie Karwina:

Kategoria III: 1. "Studencka miłość" - zespół Ogólnokształcącej Szkoły Średniej z Czeskiego Cieszyńska /wystawiano ją w kilku miejscowościach/,

2. "Egzamin" - zespół Ogólnokształcącej Szkoły Średniej z Orłowej-Łazów.

Kategoria II: 1. "Dziękuję łabędzie" - PDSP Karwina I
2. "Baśń o szlachetnym rycerzu Gottfrydzie" - PDSP Stonawa
3. "Baśń o szlachetnym rycerzu Gottfrydzie" - PDSP Cz. Cieszyn

- Kategoria I : 1. "Kwiat paproci" - PDSP Czeski Cieszyn-Sibica
2. "Przygoda na śniegu" - PDSP Karwina I
3. "Kwiat paproci" - SP Stanisławowie.

W powiecie Frydek-Mistek:

- Kategoria II : 1. "Dzikie łabędzie" - PDSP Nydek
2. "Mały Chopin" - PDSP Mosty p. Jabł.
3. "Na Kiczercze" - PDSP Wędrynia

- Kategoria I : 1. "Dzikie łabędzie" - SP Nawsie
2. "Wielkie przygody małego Stasia" -
- SP Leszna Dolna
3. "Każdy ma swego psikusa" - W. Przeczek
- PDSP Bystrzyca.

Konkurs małych zespołów

Konkurs małych zespołów odbył się dnia 18 maja 1963 w sali Domu Oświaty w Karwinie 2-Kopalnie formą rewii pod hasłem "Śpiewamy na cześć pokoju". W rewii wzięło udział 11 zespołów kameralnych /tercety, kwartety, składy mieszane/, 4 solistów oraz orkiestra jazzowa Zbigniewa Brzuski z Koła PZKO Cz. Cieszyn. Wykonano 38 utworów. Program trwał ponad dwie godziny. Występy oceniała komisja sędziowska w składzie: Wanda Cejnar, Brunon Rygiel, Józef Firla, Karol Gąsior, Jednomyslnie skonstratowała ona stały wzrost naszych małych zespołów pod względem artystycznym oraz organizacyjnym.

Uczestnicy rewii jednomyslnie uchwalili rezolucję następującej treści:

"I przed narodem nieśmy oświaty kaganiec" - J. Słowacki.

My, obywatele narodowości polskiej żyjący na Śląsku Cieszyńskim zrzeszeni w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w swej działalności związkowej urzeczywistniamy i wprowadzamy w życie powyżej wspomniane słowa wielkiego poety. Organizujemy prelekcje, odczyty oraz imprezy kulturalne i zaznajamiamy w ten sposób człowieka pracy z wiedzą, zapoznajemy go z pięknem sztuki, rozdajemy radość i uśmiech.

Są jednak na świecie ludzie, którzy w celu powiększenia swych zysków stale próbują rozpętać nową zawieruchę wojenną a tym samym zniszczyć i uniemożliwić naszą twórczą pracę.

My nie mamy zamiaru milczeć w tej sprawie i stoimy zdecydowanie i wyraznie po stronie sił pokoju. Popieramy wszystko, co może unicestwić zamiany podżegaczy wojennych.

Witamy dlatego inicjatywę Światowej Rady Pokoju, która w dniach 8 - 12 czerwca br. obradować będzie w Warszawie nad zagadnieniami bezpieczeństwa w Europie, zapewniając równocześnie, że jesteśmy głęboko przekonani o słuszności walki podjętej o utrzymanie pokoju światowego i że nie zaprzestaniemy walczyć o jego utrzymanie aż do chwili podpisania umowy o powszechnym i całkowitym rozbrojeniu.

Karwina, dnia 16 maja 1963.

Uczestnicy rewii

Konkurs na dekoracje tematyczną gablotek

Aktyw Świetlicowy ZG ogłosił w ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy oraz Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej konkurs na aktualną tematyczną dekorację gablotek Koł PZKO. Konkurs podzielony był na dwa piony tematyczne: MOKP i MPCR. W pierwszym etapie z 22 zgłoszonych Koł oceniono 16 Koł.

Wyróżniono 10 Koł. Pierwszą nagrodę zyskało Koło PZKO Nydek. Dalszych 7 drugich nagród Koła PZKO Błędowice Dolne, Sucha Gorna, Bystrzyca, Cz. Cieszyn-Sibica, Karwina 1, Karwina 3, Szonychel a 2 równorzędne nagrody trzecie Koła PZKO Nawsie i Skrzeczon.

Drugi etap trwał od 10 listopada do końca listopada. Nagrody pierwszego etapu rozdano na konferencji aktywistów dnia 16 listopada 1963.

W drugim etapie komisja konkursowa przyznała nagrody 7 najlepszym Kołom spośród 17 zgłoszonych do tego etapu konkursu. /17/

K u r s y

Kurs internatowy pracy kulturalno-oświatowej w Koszarzyskach

Tegoroczny internatowy kurs pracy kulturalno-oświatowej odbył się / z powodu braku dostatecznej ilości miejsc/ w dwu terminach w ośrodku szkoleniowym ZG PZKO w Koszarzyskach, a to od 30 czerwca do 10 lipca 1963 dla działu śpiewaczo-muzycznego i świetlicowego oraz od 11 do 21 lipca 1963 dla działu teatralnego i tanecznego.

W pierwszym turnusie wzięło udział ogółem 28 uczestników, z tego 12 "Świetlików" i 16 "patyczkorzy". Normalne zajęcia rozpoczęły się dnia 1 lipca rano a trwały zwykle do późnego wieczora a skierowane były przede wszystkim na zajęcia praktyczne.

Instruktorami w dziale śpiewaczym byli znani fachowcy, jak prof. Tishan, B. Rygiel, J. Firla i Eug. Fierla; w dziale zaś świetlicowym terenowi praktycy jak Ivona Guńkowa, Helena Zoniowa, L. Rabinowa, Jan Pribula, dr Jozef Macura, inż. Leop. Wałoszek, inż. G. Folwarczny, E. Kaim i Jan Michalik.

W celu wypróbowania się młodych dyrygentów gościły na kursie dwa zespoły ZG a to chor mieszany "Gornika" i Chor Nauczycieli Polskich. Z tym ostatnim ćwiczono radziecką pieśń w opracowaniu Eug. Fierli "Fale Amuru".

Możliwości zaś sprawdzenia opanowania metodyki pracy świetlicowej dostarczały codzienne wieczory świetlicowe różnego charakteru i o różnej tematyce. Nie udało się jedynie świetlica w przyrodzie, bo jak na złość padał deszcz.

Drugi turnus zgromadził w ośrodku szkoleniowym "hipkorzy" i "komediantów". Uczestnicy kursu teatralnego absolwowali w sumie okragło 78 godzin wykładów i rytmyki, pracy nad wierszem, opracowaniem tematycznego wieczoru poetyckiego, opracowaniem piosenki, widowiska, elementarza reżysera i aktora, charakteryzacji.

Wykładowcami byli: H. Wojnarowa, St. Dostal, Fr. Michalik, Wł. Tympalski. Przeciętny wiek uczestników podobnie jak w turnusie poprzednim około 20 lat. W dziale teatralnym było 16 uczestników a w dziale tanecznym 25 uczestników. /18/

Czynność sekcji i zespołów ZG PZKO

Sekcja Literacko-Artystyczna

Seminarium literackie

Pierwsze w roku 1963 seminarium literackie odbyło się w dniach 9 i 10 marca 1963 w Łomnej Gornej. Zajmowało się tematem materiałów literackich dla małych zespołów.

Drugie seminarium odbyło się w dniach 12 i 13.10. w Jabłonkowie, gdzie spotkali się członkowie SLA z Anną Markową, członkinią Związku Literatów w Opolu i redaktorką polskiej rozgłośni. Omówiono wspólnie najnowsze utwory poetyckie i prozaiczne naszych twórców. /19/

Wystawa objazdowa SLA

Wystawa ta, przygotowana przez członków SLA, została między innymi otwarta w sobotę, dnia 18 maja 1963 w Domu Oświaty w Karwinie II przy okazji konkursu małych zespołów śpiewaczych.

Nowe kierownictwo SLA

Na plenarnym zebraniu członkowskim SLA dokonano wyboru kierownictwa poszczególnych pionów pracy SLA. I tak zostali wybrani:

w pionie literackim: Henryk Jasińczek, Władysław Sikora i Alojzy Manka,

w pionie malarskim: Bronisław Firla, Bronisław Liberda i Tadeusz Berger,

w pionie foto-filmowym: Władysław Wojnar, Emil Mrózek; Trzeci członek miał być wybrany później.

To samo odnosiło się do pionu muzycznego, którego członkowie nie przybyli na plenarne zebranie.

Teatr lalek "Bajka"

Teatrzyk ten wyjeżdżał w roku 1963 w teren z 3 sztukami a to:

"Pan listonosz Stemperek" - Karola Čapka - razem 95 przedstawień.

"Pimpus Sadełko" - Marii Konopnickiej /adaptacja sceniczna książki "Szkolne przygody Pimpusia Sadełki" / - razem 86 przedstawień,

"Król Kołek" - dokładny tytuł "Taka sobie bajka o koronie króla Kołka" - M. Siedmiogroja, 90 przedstawień.

Ogółem "Bajka" dała w roku 1963 271 przedstawień, które oglądało 23 621 dzieci i 1950 osób dorosłych.

Poza tym "Bajka" brała udział w przeglądzie zespołów lalkarskich w Ostrawie, o czym pisał również "Čsl. loutkář", nr 11/.

Obok zespołu "Bajki" powstał teatrzyk humoru i satyry "Rotor", który przygotował sztukę pt. "Jak baba diobła wykiwała". Jest to basn górska napisana przez Kazimierza Przerwę-Tetmajera, którą przerobił Adam Wawrosz, zastępując gwarę zakopiańską gwarą śląską.

Chór Nauczycieli Polskich

Wyjeżdżał w ciągu roku do wielu miejscowości, dając tam koncerty dla publiczności oraz koncerty wychowawcze dla młodzieży szkolnej. Koncerty takie odbyły się między innymi w: Mistrzowicach, Mostach przy Jabłonkowie /30.3.63/, Bukowcu, Trzanowicach, Piotrowicach, Milikowie, Orłowej-Łazach /5.10.63 w ramach MOKP/, Nawsiu, Wędryni itd.

Chór Nauczycieli Polskich wraz z grupą taneczną "Górnika" i zespołem śpiewaczym "Melodia" z Suchej Górnej wyjechał w dniach 14 i 15 grudnia 1963 na koncerty do Polski. Pierwszy z nich był w Cieszyńsku w auli Szkoły Ekonomicznej, drugi w Wilchwach /świetlicy kopalnianej/, i trzeci w Jastrzębiu, w sali Domu Zdrojowego dla górników miejscowej kopalni. Koncerty cieszyły się wielkim zainteresowaniem publiczności. Dyrygentem był Karol Heczko.

Chór męski Orłowa-Bogumin

Chór męski ZG Orłowa-Bogumin należy również do najlepszych chorów naszego terenu, dzięki nieustrudzonej pracy dyrygenckiej Brunona Rygla, dyrygenta tego choru. Wyjeżdżał również z koncertami do terenu, niestety, stosunkowo mało, bo nie zapraszały go Koła. Pomimo tego odbył jednak swe koncerty w Nydku i Bystrzycy /2.6.63/.
/20/

Zespół Pieśni i Tańca "G ó r n i k"

Zespół ten występował ze swym programem w kilku miejscowościach, jak Będowice, Sucha Dolna, Hawierzów, w dniach 27-28 lipca 1963 na uroczystościach letnich w Rożnowie itd.

Z okazji 10-lecia swego istnienia i pracy /wystąpił w tym czasie ponad sto razy/ przygotował nowy całonocny program, którego uroczysta premiera wraz z obchodami 10-lecia założenia odbyła się dnia 30 listopada 1963 w Orłowej-Łazach, gdzie dekorację sceny stanowiła symboliczna "dzięsiątka" ułożona z płonących lampek górniczych. Nasz "Górnika" śpiewał i tańczył dla górników kopalni Ant. Zápotocký w Łazach i dla członków brygad pracy socjalistycznej na tej kopalni.

Nowy program zawiera obok najważniejszych i najpopularniejszych pozycji, z poprzednich programów nowe pozycje jak w tancu wiedeński walc, rosyjski piereples, włoską tarantelę, węgierskiego czardasza, zaś z materiału pioseniowego "Marsz optymistów" Suzina, "Funikula" włoskiego poety ludowego, "Serce załogi" W. Krzemińskiego, "Fontannę na rynku" Maklakiewicza itd. Solistami byli: Jadwiga Niemiec-Kałużanka, Tadeusz Błanik i Marcelli Siwek.

/21/

Zespół Tańca "Olza"

W niedzielę, dnia 24 lutego 1963 odbyła się uroczysta premiera VI programu całonocznego tego zespołu w sali hotelu "Piast" w Czeskim Cieszynie. Treścią nowego programu jest widowisko taneczne pt. "Młodość i taniec". Zawiera przeszło 20 tancerzy - wycwiczyli je: Janina Ferfecka, Janina Marcinkowa, Sonia Dorazilová, Juraj Procházka. Muzykę skomponował Bronisław Liberda. Stroje przygotowała /i szyła/ kierowniczką organizacyjną zespołu Helena Zoniowa. Autorem scenariusza byli Emil Sliwka i Janina Marcinkowa. Premiera odbyła się w ramach uroczystości z okazji 15 rocznicy Zwycięskiego Lutego oraz z okazji 10-lecia pracy zespołu.

Słowo wstępne wygłosił przewodniczący ZG PZKO Eugeniusz Suchanek. Wśród gości znajdowali się przedstawiciele KO KPC Połuska, sekretarz naczelny KP KPC Frydek-Mistek E. Hrabec, wicekonsul PRL z Ostrawy Janiszewski.

Część pierwsza widowiska składa się w zasadzie z obrazków "Nad Olzą", "W sali ćwiczeń", "Na dworcu", "Spotkanie w Pradze", "Nasze wojsko" /wspomnienia z II Spartakiady/, część druga jest kalejdoskopicznym wirem tańca i folkloru.

Z nowym programem występował zespół "Olza" we wtorek dnia 2 kwietnia w Domu Robotniczym w Bystrzycy, w środę 10 kwietnia w Domu Ludowym w Trzyncu, dalej w Błędowicach Dolnych, dnia 2 czerwca 1963 w Nieborach /na festynie "Oszeldówce"/, dnia 23 czerwca w Mostach p. Jabł., dnia 15 września w Parku B. Němcovej w Karwinie, dnia 2 listopada 1963 w Domu Kultury w Łazach itd.

Poza tym tradycyjnie już jakby zespół "Olza" występował w uroczystościach "Dnia Gwarków" w Tarnowskich Górach a to: w sobotę 7 września w czasie inauguracji i udział w capstrzyku, w niedzielę, 8 września wraz z innymi zespołami aż do wtorku 10 września 1963. Zespołowi "Olza" towarzyszyła delegacja ZG PZKO wszędzie serdecznie witana i przyjmowana, co przyczyniło się do jeszcze większego umocnienia więzów przyjaźni ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogorskiej.

Zespół "Olza" dostąpił też jako pierwszy zaszczytu dostania się na ekran telewizyjny /wraz z zespołem "Bajka" i to równocześnie na antenie telewizji ostrawskiej i katowickiej.

/23/

Rewia dziecięca

Kurs rytmiki dla młodzieży szkolnej prowadzony przez Aktyw Taneczny ZG PZKO urządził publiczny występ pod nazwą "REWIA DZIECIĘCA" w sobotę, dnia 23 listopada 1963

w sali Domu Kultury w Czeskim Cieszynie. Poza tym w programie wzięli udział również młodzi recytatorzy, zwycięzcy młodzieżowych kategorii konkursu recytacyjnego. Grała młodzieżowa orkiestra "Juventus" z Cz. Cieszyna. Gościnnie występował również zespół kursu rytmiki przy kopalni Gottwald z Suchej Górnej. Była to pierwsza tego rodzaju impreza i udała się nadspodziewanie. Program był oddany wzorowo ku zadowoleniu jak wykonawców samych, tak również i publiki. /24/

W a ż n e imprezy i akcje t e r e n o w e

35 lat chóru "Dźwięk" Karwina 2 - Granice

W sali Domu Kultury kopalni Czechosłowackiej Armii odbyła się dnia 20 kwietnia 1963 uroczystą akademią jubileuszowa z okazji 35 rocznicy pracy chórowej na Granicach. Z kroniki tego chóru warto zaznaczyć, że bodźcem do jego założenia był występ chóru mieszanego z Karwiny-Sowinca na uroczystym otwarciu polskiej ochronki na Granicach w roku 1928. W tym samym też roku założono chór mieszany na Granicach, który przybrał nazwę "Dźwięk". Założycielem chóru był nauczyciel J. Matuszek, dalszymi dyrygentami byli nauczyciele Leon Lauko i Leon Janiurek. Po przerwie wojennej dyrygentem został J. Matros.

Poza chorem, jubilatem pod batutą J. Matrosa recytatorka A. Lincerówna odtworzyła utwór Artura Oppmana pt. "Koncert Chopina" a potem wystąpiły z koncertem zespoły gościnne jak chór żeński "Halka" ze Stonawy z dyrygentem Józefem Firlą, chór mieszany "Harmonia" Łazy pod batutą Eugeniusza Fierli, Jadwiga Niemiec-Kałużanka z pieśniami solowymi, Wanda Miech-Dziadurówna z utworami fortepianowymi, poza tym kwartet męski "Misie" z Karwiny-Solcy i chór męski "Hasło" Orłowa z dyrygentem Brunonem Rygłem. /25/

5 lat pracy chóru "Przyjaźń"

W niedzielę, dnia 21 kwietnia 1963 odbył się w sali Domu Przyjaźni /dawny Dom Polski/ w Karwinie I koncert z okazji 5 rocznicy powstania zespołu pieśni i tańca "Przyjaźń" Koł PZKO w Karwinie I - Miescie /Frysztacie/ i Nowym Miescie. Chór rozpoczął pracę po połączeniu się chorów mieszanych Koł PZKO w Karwinie I oraz Karwinie VI. Dyrygentem od początku był prof. Józef Wierzoń. W skład zespołu "Przyjaźń" wchodzi: chór mieszany, zespół taneczny, zespoły kameralne, solisci oraz orkiestra. W całości ponad 100 osób.

Zespół ma już na swym koncie ponad 50 występów, z których najważniejszymi były eliminacje KTM w Ostrawie i centralne w Pradze w roku 1961, występy w Pabce w roku 1962 oraz nagranie części programu przez Rozgłosnię i Telewizję Ostrawską. Zespół otrzymał z okazji 15-lecia PZKO odznakę honorową "Za zasługi" III stopnia /brązową/ - z-a osiągnięcia na polu krzewienia kultury śpiewaczomuzycznej wśród naszego społeczeństwa. /26/

"Oszeldówka" w Nieborach

Tradycyjny już festyn letni dla uczczenia pamięci rodaka nieborowskiego Pawła Oszeldy odbył się w niedzielę dnia 2 czerwca 1963, Urozmaiceniem programu festynu był występ "Olzy" - który /jak powiadali złośliwi/ - jedynie zagrzewał serca nieborowian, zziębniętych z powodu znacznej obniżki temperatury. Podziwiano też barwność strojów łowickich, lubelskich, rzeszowskich czy krakowskich. /27/

10 lat "Gamy" i "Melodii" w Suchej Górnej

Dnia 19 maja 1963 odbyła się w Suchej Górnej jubileuszowa uroczystość z okazji 10-lecia pracy zespołów kameralnych, a to podwójnego kwartetu męskiego "Gama" i podwójnego tercetu żeńskiego "Melodia" oraz zespołu tanecznego.

Przed południem odbyło się uroczyste zebranie członków wszystkich zespołów-jubilatów, zaś wieczorem w sali Domu Robotniczego uroczysta akademicka. Poza zespołami "Gama", "Melodia" i zespołem tanecznym brała w programie udział również "Wesoła siódemka" z Karwiny VI-Nowego Miasta. /28/

Święto Góralskie w Jabłonkowie

Jubileuszowe, piętnaste z rzędu Święto Góralskie odbyło się w niedzielę, dnia 4 sierpnia 1963 w lasku nad Olzą. Barwny pochod wyruszył o godz. 12 z dworca w Nawsiu. Program artystyczny rozpoczął się o godz. 14.

Wśród gości znajdowali się: przedstawiciele KO KPC, konsulatu PRL, hut trzynieckiej i ZG PZKO. Uroczystość zagaik Władysław Niedoba, po czym przemówienie okolicznościowe wygłosił przewodniczący ZG PZKO Eugeniusz Suchanek. Z okazji jubileuszu 15-lecia Święta Góralskiego zespół "Gorol" otrzymał srebrną odznakę "Za zasługi" przyznaną mu przez ZG PZKO, akt uznania i plakietę pamiątkową.

Program artystyczny oglądało ponad 10 000 osób. Poza gospodarzem święta "Gorolem" występował laureat nagrody państwowej, zespół piosenki i tańca "Hradišťan" z Uherskiego Hradišcza, zespół taneczny PZKO Nydek, zaproszone zespoły z Polski, mianowicie zespół regionalny z Wiśły oraz 100-osobowy Zespół Piosenki i Tańca Ziemi Cieszyńskiej nie mogli przybyć ze względu na wybuch epidemii ospy i zamknięcie granicy.

Zespołem "Gorol" dyrygował B. Stępnawski.

W celu zachęcenia podgórskich Koł PZKO do udziału w pochodzie i organizowania własnych stoisk z przysmakami kuchni góralskiej zostały przez organizatorów ogłoszone dwa konkursy w ramach Święta Góralskiego, na najpiękniejszy wóz alegoryczny i na oryginalne i należyście wyposażone stoisko. Obydwa konkursy miały powodzenie. W uroczystym pochodzie były wozy alegoryczne z 13 gmin, razem 18 furmanek, aut i kolas. Na miejscu festynu - poza stoiskami państwowego i spółdzielczego handlu - własne stoisko zorganizowało 18 Koł. Komisja oceny obu konkursów miała więc dość trudne zadanie do wykonania. Wyniki obu konkursów zostały ogłoszone w czasie przerwy w programie.

W konkursie na wozy alegoryczne pierwsze miejsce przyznano Kołu z Nydku za "wesele śląskie" w oryginalnych strojach w 6 kolach, dalsze zaś miejsca Kołom z Nawsia-Jesienia, Nawsia, Koszarzysk i Bukowca.

Konkurs na pomyłkowe i najlepiej zaopatrzone stoisko wygrało Koło z Nawsia a dalsze miejsca zyskały Koła z Karpętnej, Piosku, Gródka i Nydku. /29/

Zespół estradowy z Katowic

Zespół estradowy kopalni Gottwald z Katowic bawił na naszym terenie i dał kilka występów jak np. w Olbrachcicach, Suchej Górnej i dnia 21 października 1963 /poniedziałek/ w Łakach nad Olzą. W programie występował kwartet męski, solisci, pary taneczne, konferansjer, były skecze i grał zespół jazzowy. Po programie odbyła się zabawa towarzyska. /30/

Podwieczorek przy mikrofonie w Nawsiu

W niedzielę, dnia 27 października 1963, w ramach MOKP, odbył się w Nawsiu "Podwieczorek przy mikrofonie", urządzony na wzór czeskokocieszyńskiego. Była to rewia zespołów miejscowych. Występował chor żeński, kwartet męski, tercet żeński, duet mieszany. Z programem związany był konkurs. Publiczność miała ustalić kolejność pierwszego, drugiego i trzeciego miejsca śpiewanych piosenek według ich podobań i orzec zarazem, który zespół za tę piosenkę zasługuje na nagrodę.

Pierwsze miejsce zajął chor żeński z dyrygentem Wład. Winklerem za piosn "Świetliki", drugie miejsce - duet mieszany /W. Winklerowa, P. Niedoba/ - za piosn "Nim nadejdzie świt" a trzecie miejsce tercet żeński za piosn "Złoty pierścione". Wszystkie pieśni były śpiewane z akompaniamentem orkiestry względnie fortepianu. Opracowanie muzyczne przygotowali Eugeniusz Fierla i Władysław Winkler.

Drugą część rewii wykonali goście z Trzyna a mianowicie "Kolektyw 59" ze swoimi solistami /na fortepianie, trąbce/ i piosenkarzem H. Sumera, który również wykonał występ mimiczny.

W trzeciej części powtórzono zwycięskie pieśni, dodano kilka punktów na wesoło. Całość podwieczorku była oceniana bardzo pozytywnie. /31/

10 lat pracy "Sibicy"

W niedzielę, dnia 24 listopada 1963 odbyła się w restauracji "Sibica" /dawniej Szlezinger/ w Czeskim Cieszynie-Sibicy uroczystość jubileuszowa zespołu regionalnego, który obchodził 10-lecie swej owocnej pracy. W ciągu tych 10 lat odbył on ponad 650 prób, wystąpił 211 razy w 67 miejscowościach, między innymi w Pradze /3 razy/, Fryczowicach, Wrątownie, Mielniku, Hradcu koło Opawy, Ostrawie, Frenszacie, Witkowicach, Fulneku, Kyjowicach, Świdniku, Rożnowie, Vlčicy, Hukwaldach, Písečnéj, Kromierzyżu itd. Brał udział we wszystkich konkursach tanecznych Ludowej Twórczości Artystycznej, Konkursach Twórczości Młodzieży i konkursach związkowych, uczestniczył w I i II ogólnopanstwowej Spartakiadzie

w Pradze i wszędzie godnie reprezentował nasz dorobek, nasz piękny folklor śląski.

Zespół powstał w 1953 roku po kursie tańców ludowych organizowanym przez Zarząd Powiatowy PZKO w Czeskim Cieszynie /mniej więcej w tym samym terminie co "Olza". Początkowo ćwiczone poszczególne tance, względnie łączono je w wiązanki. Warto nadmienić, że stroje kupowali sobie i szyli sami tancerze własnych pieniędzy!

Później zaczęto opracowywać widowiska regionalne jak "Goiczek", "Wesele śląskie", "Dożynki", "Łuskanie fasoli", "Kolędnicy", "Zolyty", "Deptanie kapusty", "Zaczepiny", "Nie gnaj wody na dwa młyny", "Pożegnanie rekrutów", "15 lat PZKO", "Powitanie wyzwolicieli". Wszystkie one były pomysłem Anny Wacławikowej, kierowniczki artystycznej zespołu, którą je także opracowała choreograficznie z kolektywem współpracowników i wycwili-czyła. Muzykę do nich tworzył sympatyk zespołu Rudolf G r y c z /starszy/ z Trzyńca.

W ciągu 10 lat tańczyło w zespole ogółem 66 tancerzy i tancerek. Od założenia pracują stale w zespole: Maria Duławianka, Anna i Andrzej Wacławikowie, Ludmiła i Eugeniusz Szymeczkowie, Irena i Gustaw Wacławikowie, Ludmiła i Roman Mandryszowie, Henryk Chrobok i Bogusław Walek, z członków orkiestry Stanisław i Florian Polokowie i Jan Byrtus.

Z okazji jubileuszu 10-lecia przedstawiciel ZG PZKO Jan Rusnok wręczył wielu członkom zespołu brązowe odznaki "Za zasługi" i akty uznania. /32/

W roku 1963 zespół brał udział w festiwalu KSUT-u w Swidniku, występował z częścią programu w innych miejscowościach jak np. dnia 7 lipca 1963 na festynie Koła PZKO w Łąkach nad Olzą.

50 lat śpiewactwa w Suchej Górnej

Pieśnią "Przylecieli sokołowie" rozpoczął się w dniu 17 listopada 1963 w sali Domu Kultury KZ kop. Prezydent Gottwald w Suchej Górnej program uroczystej akademii, zorganizowanej przez Koło PZKO dla uczczenia jubileuszu 50-lecia śpiewactwa polskiego na terenie Suchej Górnej. Jesienią bowiem 1913 roku powstał na terenie tej gminy pierwszy chór mieszany, który rozpoczął swą pracę od ćwiczenia pieśni "Przylecieli sokołowie". Stąd ta pieśń rozpoczynała również uroczystość jubileuszową.

Program akademii, trwający ponad 3 godziny, wypełniły zespoły gornosuskiego Koła jak "Gama", "Melodia" i nowo powstały chór żeński oraz zespoły gościnne jak Chór Nauczycieli Polskich, chór żeński "Halka" ze Stonawy. Bogaty i różnorodny program zakończono wspólną pieśnią chóru męskiego i żeńskiego z Górnej Suchej z towarzyszeniem orkiestry a to Polonezem A. Dur Fryderyka Chopina "Polskiej pieśni czesna wieki".

Uzupełnieniem tego programu była zainstalowana w sali wystawka obrazująca dzieje tego pięćdziesięciolecia pracy śpiewaczej w Suchej Górnej. Były tam fotografie zespołów, ich dyrygentów, kroniki, dyplomy, akty uznania, odznaczenia itp. pamiątki. Wraz z programem

akademii, który zawierał również krótką historię śpiewactwa gornosuskiego, opracowaną przez Henryka Trzaskalika, dawała ta wystawa zupełnie szczegółowy zarys całkowitej działalności śpiewaczej. /33/

Festiwal "Csemadoku"

Na festiwalu węgierskiego Csemadoku, który odbył się w Żelezowcach w dniach 15 i 16 czerwca 1963 nasz Związek reprezentowali: zespół "Górnik", kwartet męski "Misie" z Karwiny-Solcy oraz solistka Jadwiga Niemiec. /34/

Festiwal "KSUT-u"

Festiwal Ukraińskiego Związku Pracujących /KSUT/ odbył się w dniach 22 i 23 czerwca 1963 w Swidniku pod przełęczą Dukielską. Nasz Związek reprezentował tam zespół regionalny z Sibicy, który wzbudził tam również wielkie zainteresowanie publiczności. /35/

Wieczór poezji w Trzyncu

Grupa młodych pisarzy i poetów, która zerwała ze SLA tworząc przy Jednolitym Ośrodku Kulturalnym /JOK/ w Trzyncu specjalną grupę pod nazwą "Grupa literacka 63", urządziła w Trzyncu dnia 17 listopada 1963 "Wieczór Poezji, Piosenki i Muzyki". Wykonawcami byli: mgr Jerzy Szczawinski /spikier i aktor Polskiego Radia z Katowic, laureat I Ogólnopolskiego Konkursu Recytacyjnego/, tercet żeński "Hutnika", kwartet męski JOK, kwartet smyczkowy szkoły muzycznej z Trzyncu. Program prowadziła Chrapkowna. Recytowano wiersze Gałczyńskiego, Majakowskiego oraz wiersze członków Grupy 63 /Al. Manki, J. Krzywonia, J. Gaudyna, W. Przeczka, W. Młynka, G. Sajdoka, A. Wawrosza oraz przekłady Jana Pyszki ze współczesnej poezji słowackiej.

Takie same wieczory odbyły się jeszcze w Czeskim Cieszynie /dla młodzieży szkolnej/ dnia 18 listopada i w Bystrzycy dnia 19 listopada 1963. /36/

Z z y c i a a k t y w i s t ó w

Abrahamowiny Rudolfa Wójcika

Dnia 24 stycznia 1963 obchodził swe 50 urodziny znany aktywista a przede wszystkim dyrygent Rudolf Wójcik. Urodził się w Rychwałdzie w rodzinie gorniczej. Seminarium nauczycielskie ukończył w Ostrawie. Już w okresie międzywojennym prowadził chór np. w Lutyni Dolnej, Lesznej Dolnej, Nydku, Nydku-Głuchowej, Skrzeczoniu. Podczas okupacji hitlerowskiej pracował jako robotnik w Zakładach Chemicznych w Nowym Boguminie, ponieważ nie przyjął "Volkslisty". Po wyzwoleniu był kierownikiem szkoły w Piotrowicach, potem w Skrzeczoniu, gdzie pracuje dotąd na stanowisku dyrektora. Był współzałożycielem Koła PZKO w Skrzeczoniu i jednym z jego filarów organizacyjnych. Od 1945 roku prowadzi nieprzerwanie chór mieszany

"Hasło". Jest aktywnym śpiewakiem Chóru Nauczycieli Polskich, był też członkiem ZP i ZG PZKO oraz aktywnym śpiewaczo-muzycznym. Otrzymał już srebrną odznakę PZKO "Za zasługi" oraz srebrną odznakę Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie. /37/

75 lat Emila Hili

Dnia 7 lutego 1963 dożył swych 75 lat życia Emil H i l a z Lutyni Górnej. Urodził się w Karwinie. Po ukończeniu szkoły górniczej pracował długie lata jako mierniczy na kopalniach zagłębia karwńskiego. Od wczesnych lat życia interesował się muzyką i śpiewem. Od 1926 roku był dyrygentem chorów lutynskich, dyrygentem oraz zastępcą prezesa okręgu orłowskiego Związku Polskich Chórów w Czechosłowacji. Po wojnie włączył się do pracy w PZKO znów jako dyrygent chóru gornolutynskiego aż do chwili oddania pałeczki dyrygenckiej w ręce swej córki. Otrzymał srebrną odznakę Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie oraz srebrną odznakę PZKO "Za zasługi" z okazji 15-lecia PZKO. /38/

Abrahamowiny Władysława Palowskiego

Dnia 13 kwietnia 1963 obchodził swe 50 urodziny Władysław Palowski z Bogumina, długoletni członek ZG PZKO i znany aktywista związkowy. Pochodzi z rodziny górniczej. Po skończeniu studiów w Pradze objął stanowisko profesora w polskim gimnazjum w Orłowej. W okresie międzywojennym brał udział w pracy młodzieżowej, był członkiem Związku Akademików "Jedność". Był również zapalonym sportowcem i kilka lat piastował funkcję prezesa znanego i popularnego wówczas klubu "Polonia" w Karwinie. W czasie okupacji pracował w kopalni Wacław w Porębie. Po wyzwoleniu wrócił na stanowisko profesora w gimnazjum orłowskim. Aktywnie pracował w dalszym ciągu w ruchu sportowym i młodzieżowym, był w Polskiej Radzie Sokoła, prezesem karwńskiego zarządu powiatowego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, później Czechosłowackiego Związku Młodzieży. Jest zarazem członkiem PZKO od założenia i pełnił wiele różnych funkcji związkowych. Został odznaczony srebrną odznaką "Za zasługi". /39/

Abrahamowiny Franciszka Podeszwy

Swe 50 urodziny obchodził również skromny, ale sumienny aktywista związkowy Franciszek P o d e s z w a, długoletni członek Zarządu Powiatowego PZKO w Boguminie, jego długoletni prezes oraz członek ZG PZKO. Od wczesnych lat czynny był w organizacjach młodzieżowych, w czasie okupacji pięć lat spędził w więzieniach i obozach koncentracyjnych. Po wyzwoleniu należał do ruchliwych działaczy biorąc udział przy założeniu Koła w Pudłowie oraz Nowym Boguminie. Po przeprowadzeniu się do Szonychła zostaje wybrany przewodniczącym tamtejszego Koła. Otrzymał srebrną odznakę PZKO "Za zasługi". Ostatnio został wybrany przewodniczącym pionu foto-filmowego SLA. /40/

Abrahamowiny Gustawa Przeczka

50 lat swego życia dożył się również jeden z naszych poetów i aktywistów, znany na całym terenie Gustaw Przeczek. Już w okresie międzywojennym uzyskał wyróżnienie w Polsce za wiersz "Bohaterom" o Żwirce i Wigurze. W czasie wojny był więziony w obozach koncentracyjnych Mauthausen-Gusen i reminiscencją tego pobytu są jego pierwsze utwory po wyzwoleniu pt. "Kamienna Golgota" i "Serce na kolczastych drutach" - zbiorek wierszy obozowych. Jako nauczyciel i dyrektor szkoły pisał sztuki sceniczne dla teatru szkolnego. W 1958 roku wyszedł dalszy tomik jego wierszy pt. "Drogi i ścieżki". Gustaw Przeczek został członkiem Związku Pisarzy Czechosłowackich. W latach 1954 -1960 pełnił funkcję posła do Zgromadzenia Narodowego. Od wielu lat jest redaktorem gazetki szkolnej pt. "Praca Szkolna". Poza obowiązkami dyrektora szkoły bierze udział w czynności społecznej i publicystycznej. Otrzymał również srebrną odznakę PZKO "Za zasługi". /41/

Abrahamowiny Karola Gąsiora

Dnia 31 lipca 1963 obchodził również swe 50 urodziny znany aktywista związkowy Karol Gąsior z Karwiny-Miasta. Urodził się w Karwinie jako syn sztygara. Ukończył studia ekonomiczne i uzyskał posadę w Polsce. Od pierwszych dni po wyzwoleniu włączył się w nurt pracy społeczno-kulturalnej, zwłaszcza w szeregach SMP, potem w PZKO. Znany był jako dyrygent kilku chorów, np. Karwina-Derków, Karwina VI-Nowe Miasto, a także jako okręgowy dyrygent okręgu frysztackiego. Jest od szeregu lat członkiem komisji rewizyjnej przy ZG PZKO oraz Aktywu Śpiewaczo-Muzycznego przy ZG. Odznaczony został srebrną odznaką Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie oraz srebrną odznaką PZKO "Za zasługi". /42/

Abrahamowiny Karola Heczki

W lipcu również dożył swych 50 lat życia dalszy znany i popularny dyrygent, a to obecny dyrygent Choru Nauczycieli Polskich Karol Heczko, nauczyciel z Jabłonkowa. Urodził się dnia 7 lipca 1913 w Nawsiu. Seminarium nauczycielskie ukończył w Ostrawie. Interesował się już wtedy pracą śpiewaczą i społeczną, jak również sportem i wychowaniem fizycznym /członek klubu "Gron" w Bystrzycy a później "Beskid" w Jabłonkowie, członek Polskiej Rady Sokoła/. Pracę dyrygencką rozpoczął w zespołach młodzieżowych obwodu jabłonkowskiego, przez wiele lat był dyrygentem znanego zespołu "Gorol", prowadził równocześnie chor żeński w Nawsiu i chor męski w Bystrzycy. Był też członkiem ZG PZKO i przewodniczącym komisji śpiewaczo-muzycznej ZG. Po wznowieniu pracy Choru Nauczycieli Polskich w roku 1955 został dyrygentem tego zespołu, którą to funkcję wykonuje dotąd. /43/

60 lat Franciszka Szarowskiego

Dnia 15 października 1963 obchodził jubileusz 60-lecia urodzin Franciszek S z a r o w s k i z Łazów, znany aktywista społeczny w wielu dziedzinach pracy. W okresie międzywojennym był współzałożycielem i długoletnim przewodniczącym chóru męskiego "Hasło" w Orłowej. W okresie powojennym był członkiem ZG PZKO, przewodniczącym komisji rewizyjnej ZG PZKO, w ostatnich latach zaś przewodniczącym Aktywu Śpiewaczo-Muzycznego przy ZG PZKO a zarazem, przewodniczącym Koła PZKO w Łazach. Śpiewał nadal w chorze "Harmonia" w Łazach oraz w zespole "Gornik". Otrzymał brązową odznakę Zjednoczenia Polskich Zespołów śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie oraz srebrną odznakę PZKO "Za zasługi". /44/

Abrahamowiny Adama Wawrosza

Dnia 24 grudnia 1963, w wigilię Świąt Godowych, dożył również swych 50 lat życia popularny gawędziarz, pisarz regionalny Adam W a w r o s z. Urodzony w biednej rodzinie i wczesnie osierocony wychowywał się u babci w Tyrze pod Jaworowem, gdzie otaczało go swojskie miłe środowisko niezepestej gwary śląskiej. Terminował u krawca ucząc się tego zawodu, bo nie miał środków na szkoły i kształcenie swego talentu. Lata okupacji spędził w obozie koncentracyjnym w Dachau, gdzie zaczął pisać swe wiersze, które potem zostały wydane w tomiku "Niezapominajki". Po wojnie tracił żonę i dziecko. Napisał szereg sztuk scenicznych jak "Zbrodniarze", "Co po nogle", "Dobro choroba" itd., zbiór swych humorystycznych gawęd w gwarze śląskiej wydał pt. "Na scmiwyku". Był kierownikiem teatryku Bajka do czasu przejścia na etat redaktora trzynieckiego pisma zakładowego "Trzyniecki hutnik". Został odznaczony srebrną odznaką PZKO "Za zasługi". /45/

Zgon Adolfa Dostala

W upalną czerwcową niedzielę zginął tragicznie w wodach zapory cierlickiej 22-letni obiecujący poeta i dziennikarz Adolf Dostal. Pochodził z Suchej Gornej. Praktykował w zawodzie stolarskim i przy tym zajęciu próbował czasem pisać wiersze. Potem wyprowadził się z matką do Polski, gdzie rozpoczął studia pedagogiczne. Brał udział w spotkaniach członków SLA, przynosząc na nie swe wiersze. /46/

Zgon Pawła Cymorka

Dnia 29 października 1963 zmarł Paweł Cymorek z Wędryni, wzorowy kierownik księgarni - dawnej Macierzy Szkolnej - i powojennej PZKO czyli praktycznie od 1929 do 1959 roku z przerwą okupacyjną, w czasie której pracował jako robotnik na pile /praca przymusowa/ w Wędryni. Był także członkiem ZG PZKO, pracował w dziale pracy z książką, troszczył się o biblioteki koł oraz biblioteki gminne i szkolne. Zachorował już w roku 1959 na lekkie porażenie mózgowe. Po sześciu tygodniach nastąpił drugi atak, który był przyczyną jego śmierci. Na pogrzebie

zebrała się wielka ilość jego przyjaciół i znajomych, przybyli wszyscy, którym jest miła polska książka. /47/

Zgon pisarza Gustawa Morcinka

Dnia 23 grudnia 1963 odbył się w Cieszynie /Polska/ pogrzeb znanego pisarza, rodaka z Karwiny, przedstawiciela literatury górniczej i śląskiej w ogóle, Gustawa Morcinka. W jego pogrzebie wzięła udział również delegacja ZG PZKO oraz Sekcji Literacko-Artystycznej. /48/

Z życia społeczeństwa polskiego

Sprawy szkolnictwa polskiego

Jubileusz szkół w Suchej Górnej

W dniach 22 i 23 czerwca 1963 odbywały się uroczystości jubileuszowe z okazji 60-lecia i 35-lecia otwarcia polskich szkół w Suchej Górnej. W sobotę, dnia 22 czerwca odbyła się uroczysta akademia, zaś w niedzielę, 23.6. odsłonięcie tablicy pamiątkowej w budynku nowej szkoły a po południu tradycyjny festyn szkolny. Równocześnie otwarta była wystawa dorobku obu szkół. /49/

Jubileusz szkoły w Mostach przy Jabłonkowie

W niedzielę, dnia 23 czerwca 1963 odbyły się również uroczystości jubileuszowe szkoły w Mostach przy Jabłonkowie z okazji 165 rocznicy otwarcia pierwszej szkoły w Mostach, 90 rocznicy otwarcia obecnej szkoły i zarazem pożegnanie się ze starym budynkiem tej szkoły, bo z nowym rokiem szkolnym przenosi się szkoła do nowego, obszernego i nowoczesnego budynku wybudowanego przy pomocy mosteckiego społeczeństwa. Program artystyczny wykonał zespół akademicki z Gliwic oraz zespół "Olza". Równocześnie otwarte były trzy wystawy: dorobku szkolnego, obrazów członków SLA i tematyczna wystawa "1000 lat Polski". /50/

Jubileusz szkoły w Skrzeczoniu

Dnia 19 maja 1963 odbyła się również uroczystość jubileuszowa w Skrzeczoniu z okazji 65-lecia istnienia tej szkoły w ogóle i 15-lecia powojennego istnienia. W ramach tych uroczystości odbyły się już inne akcje: przedstawienie szkolne "Za siedmioma górami" dnia 28.4.1963, wspólne uroczyste zebranie członkowskie PZKO i SRPS dnia 7.5.1963, wspólne ognisko z programem i tancami w przyrodzie w sobotę, dnia 18 maja 1963 w przeddzień właściwej jubileuszowej akademii. Obchody jubileuszowe zakończył jeszcze wspólny festyn. /51/

Dalsze ważne wydarzenia

Koncert "Hutnika"

Zespół KZ huty trzynieckiej przygotował sumiennie nowy, dziewiąty już z kolei program całowieczorowy i wystąpił z nim w sobotę, dnia 23 marca 1963 w sali Domu Ludowego w Trzyńcu. Występował chor mieszany, męski, żeński, grupa taneczna, recytatorzy, solisci, tercet żeński, kwartet męski oraz orkiestra smyczkowa. Chor żeński popisywał się pieśniami przygotowanymi na centralne eliminacje KTM do Berna zaś chor męski wykonał po raz pierwszy u nas utwór cykliczny St. Niewiadomskiego pt. "Powitanie wiosny". Program był bardzo urozmaicony i serdecznie przyjęty przez licznie zebraną publiczność. /52/

Katowickie słowiki w Trzyńcu

Również w Trzyńcu we czwartek, dnia 9 maja 1963 w Domu Ludowym koncertował chor dziecięcy Polskiego Radia z Katowic, popularnie zwany "Katowickimi słowikami". /53/

Zespół kabaretowy "Wagabunda"

Znany już na naszym terenie zespół kabaretowy "Wagabunda" gościł w Ostrawie, gdzie w środę, dnia 19 marca 1963 w sali Domu Kultury dał swe pasmo piosenek, tanca, muzyki, satyry i dowcipu. Występowały same "asy" polskiego kabaretu jak: L. Wysocka, M. Koterbska, M. Czechowicz, B. Kobiela, J. Świec, M. Gorczyński, J. Fedorowicz oraz świetna orkiestra. Występ oklaskiwało bardzo wielu członków PZKO, podziwiając wyczyny tego warszawskiego zespołu kabaretowego. /54/

Teatr z Sosnowca w Cz. Cieszyńskie

W ramach wymiany programów między teatrami przyjechał do Cz. Cieszyńska Państwowy Teatr z Sosnowca /Polska/ i dał dnia 12 i 13 października 1963 łącznie trzy przedstawienia sztuki "Przed ślubem". /55/

"Wisła" w Jabłonkowie

Jak wspomniano, w tegorocznym Świącie Góralskim nie mogły wziąć udziału zespoły z Polski: Zespół Ziemi Cieszyńskiej i zespół regionalny z Wisły. Zespół z Wisły zawitał jednak dodatkowo do Jabłonkowa na sobotę i niedzielę, 5 i 6 października 1963. W sobotę odbyło się spotkanie obu bratnich zespołów "Gorola" i "Wisły" w sali jabłonkowskiej Czytelni. W niedzielę natomiast Wisłanie dali piękny pokaz swego programu regionalnego na uroczystym zebraniu w ramach MOKP. Występ był bardzo udany, choć dość słabo był zareklamowany. /56/

Scena Polska

Repertuar Sceny Polskiej w roku 1963 zawierał następujące pozycje, z którymi zespół ten objeżdżał cały nasz teren:

"Romeo i Julia" - Szekspira, tragedia. Premiera odbyła się 10 lutego 1963 w Czeskim Cieszynie. Reżyseria Alojzy Nowak, scenografia Karol Šálek /jako gość/, choreografia Emerich Gabzdyl, muzyka Tadeusz Baird. Przekład Józefa Paszkowskiego. W roli tytułowej /Julia/ Wanda Spinka.

"Uciekła mi przepióreczka" - Stefana Żeromskiego. Premiera 24 marca 1963 w Czeskim Cieszynie.

"Śledztwo trwa" - Pawła Galena. Premiera 14 kwietnia 1963 w Czeskim Cieszynie. Reżyseria Franek Michalik, scenograf Václav Kábrt.

"Wesele Figara" - Beaumarchaisa. Komedia w przekładzie Tadeusza Boya-Zelenskiego. Reżyseria Alojzy Nowak, scenograf Wiesław Lande. Premiera odbyła się dnia 16 czerwca 1963 w Czeskim Cieszynie. W roli Figara Mariusz Kwiatkowski, w roli Zuzi Wanda Spinka.

"Ojciec" - Alojzego Jiráska. Przekład Henryka Jasiczka. Premiera 8 września 1963. Reżyseria Alojzy Nowak, scenografia Władysław Cejnar. W roli tytułowej Fryderyk Gogołka.

"Dziewczeta w zasłonach" - komedia muzyczna Uzeira Hadzibeka. Reżyseria Franek Michalik, scenograf Václav Kábrt, kompozytor i dyrygent Kabalewski z Warszawy. Premiera dnia 22 września 1963. Po raz pierwszy pokazali się widzom nowi aktorzy: Ida Kocurówna z Bogumina i Kazimierz Siedlaczek z Trzynca po skończeniu studiów w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie.

"Mamzelle Nitouche" - wystawna operetka. Premiera dnia 17 listopada 1963. W roli tytułowej Wanda Spinka.

"Filumena Marturano" - premiera 20 grudnia 1963. W roli tytułowej Marta Gogołkowa.

Wyścig Pokoju

XVI rocznik Kolarskiego Wyścigu Pokoju Praga-Warszawa-Berlin rozpoczął się startem na stadionie strahowskim w Pradze dnia 9 maja 1963 a trwał do 25.5.1963 na mecie w Berlinie. Posiadał trasę rekordowej długości: 2.567 km. Startowało w nim 115 kolarzy z 20 krajów. Indywidualnie jechał nawet Turek z Libanu. Po dłuższej przerwie jechali znowu Włosi, po raz pierwszy Szkoci i Australijczycy.

Kolejność zwycięzców przedstawiała się następująco:

- a/ w klasyfikacji indywidualnej: 1. Ampler /NRD, 61:53:51 godz./, 2. Verhaegen /Belgia, 61:59:42/, 3. Vyncke /Belgia, 62:02:26/, 4. Dumitrescu /Rumunia/, 5. Czerepowicz /ZSRR/, 6. Timmermen /Belgia/,

7. Kudra /Polska, 62:06:56/, 8. Kapitonow /ZSRR/,
9. Olizarenko /ZSRR/, 10. Schur /NRD/, 11. Doležal
/CSRS, 62:11:23/, 12. Ampler /NRD/, 13. Zielinski
/Polska/, 14. Woodburn /Anglia/, 15. Haeseldonckr
/Belgia/ itd.

b/ w klasyfikacji drużynowej: 1. NRD, 188:35:29 godz.,
2. Belgia, 188:38:50, 3. ZSRR, 188:39:13, Polska
/188:50:47/, 5. Rumunia, 6. Włochy, 7. Bułgaria,
8. CSRS, 190:14:06, 9. Jugosławia, 10. Węgry.

Najaktywniejszym kolarzem był Haeseldonckr /99 pkt./,
Ampler /65 pkt./, Zielinski /54 pkt./.

Krolem gór został Polak Gawlicki.

Przeciętna prędkość wyscigu wynosiła 40 km/godz. /57/

P r a s a i w y d a w n i c t w a

Nowy komitet redakcyjny "Zwrotu"

Na plenarnym zebraniu ZG PZKO, które odbyło się
dnia 30 grudnia 1962 został mianowany nowy Komitet Re-
dakcyjny "Zwrotu" w następującym składzie: dr Tadeusz
Siwek /redaktor Zwrotu/ - przewodniczący komitetu,
Jan Pszczołka /redaktor Głosu Ludu/ - zastępca przewod-
niczącego komitetu, Wanda Cejnar /instruktor ZG PZKO/,
Bolesław Duława /redaktor rozgłosni ostrowskiej/,
Henryk Jasiczek /redaktor Wydawnictwa Okręgowego i "Jut-
rzenki"/, Bronisław Procter /dyrektor szkoły Dolna Łom-
na/, Władysław Sikora /nauczyciel Mosty/, Eugeniusz
Suchanek /przewodniczący ZG PZKO/. /58/

Konkurs redakcji "Zwrotu"

Na początku roku 1963 redakcja "Zwrotu" ogłosiła
konkurs na najlepsze materiały publicystyczne zamiesz-
czone w 15 roczniku "Zwrotu" /rocznik 1963/. Wytypowane
zostaną najlepsze materiały: artykuł problemowy, komen-
tarz okolicznościowy, reportaż, artykuł krytyczny, opo-
wiadanie, felieton, rezensja, wiersz, najlepsze zdjęcie
oraz ilustracja. Uwzględni się jedynie prace nieanoni-
mowe członków PZKO.

Materiały będzie oceniać specjalna komisja złożona
z przedstawicieli Związku Dziennikarzy, Związku Literatów,
ZG PZKO, Związku Plastyków, SLA-PZKO oraz redakcji
"Zwrotu". Autorom wytypowanych prac będą przyznane na-
grody pieniężne /100 Kčs/ albo nagrody rzeczowe. Wyniki
konkursu będą ogłoszone w styczniu 1964 r. /59/

Wydawnictwa

"B l i z n y p a m i e c i" - szósty tomik wier-
szy Henryka Jasiczka. Wydaje Okręgowe Wydawnictwo w
Ostrawie. Druk: Tisk, knižní výroba Český Těšín. Układ
graficzny i okładka Vojtěcha Berka. Nakład 1.200 egz.
Cena egzemplarza oprawnego 9 Kčs. Stron 65.

"Opowieści ludu śląskiego" - wybór żywych tekstów zebranych przez Józefa Ondrusza z Podbeskidzia i Zagłębia Karwińskiego. Wydało Okręgowe Wydawnictwo w Ostrawie.

"Kalendarz Śląski na rok 1964" - rocznik III. Wydało Okręgowe Wydawnictwo w Ostrawie. Zredagowali Henryk Jasiczek i dr Tadeusz Siwek. Okładka Vojtěcha Berki. Drukiem Tisk, n.p., provoz Český Těšín. Kalendarium projektu Mirosława Karpali. Przerywniki: Oskar Pawlas. Ilustracje: Maria Malecka. Nakład: 10 000 egz., stron 204. Cena egzemplarza broszurowanego 12 Kčs.

Z e s t a t y s t y k i ogólnozwiązkowej

Związek nasz liczył w roku 1963 ogółem 19.260 członków, zgrupowanych w 92 Kołach terenowych.

Zarząd Główny odbył 5 posiedzeń plenarnych i 18 posiedzeń prezydialnych.

W Kołach odbyło się łącznie 252 zebrań członkowskich, 1.330 zebrań zarządowych i 32 Walnych Zebrań.

W Kołach wygłoszono 169 prelekcji, z tego 86 z cykli tematycznych oraz 83 prelekcji okolicznościowych. Prelekcje cykliczne odbyły się w 43 Kołach, okolicznościowe w 27 Kołach. W roku 1963 poszczególne cykle ukończyły Koła:

- 1/ O naukowy światopogląd - Koło Karwina-Darków, Skrzęczon, Leszna Dolna, Milikow, Koszarzyska.
 - 2/ O urzeczywistnienie rewolucji kulturalnej - Koło Bystrzyca.
 - 3/ Kultura i współczesność - Koło Sucha Górna.
 - 4/ Jak człowiek poznał Ziemię - Koło Karwina I-Miasto
 - 5/ Zagadnienia międzynarodowe - Koło Sibica.
 6. Zagadnienia przemysłowo-techniczne - Koło Orłowa-Łazy.
- Łącznie 10 Koł.

Praca świetlicowa dała następujące wyniki:

Rodzaj akcji	Ilość	Obecność
wieczory świetlic. dla dor.	350	22.383
świetlice dla dzieci	144	7.844
światl. w przyrodzie, wyciecz.	191	7.276
wystawy	84	7.476
koncerty	22	4.435
akademie	17	4.190
rewie, estrady	37	5.169
bale, zabawy taneczne	134	22.736
festyny, wianki itp.	51	20.239
kursy, szkolenia	10	348
R a z e m	L 040	102.156

Dział czytelniczo-bibliotekarski

Było 46 wyjazdów na pogadanki.

W "Konkursie Czytelniczym" odbyło się 5 pogadanek z 64 uczestnikami.

W "Zespołach Czytelniczych" odbyło się 41 pogadanek z 265 uczestnikami.

W "Młodzieżowym Konkursie Czytelniczym w r.1962-63 brało udział:

z powiatu Karwina 14 szkół.....383 uczest.
z powiatu Frydek-Mistek 2 szkoły.....105 uczest.

Dział żywego słowa

Premier sztuk całowieczorowych 22
Premier sztuk jednoaktowych 17
Repryz sztuk całowieczorowych 24
Repryz sztuk jednoaktowych 9
Ogólna ilość przedstawień 72
Ilość czynnych zespołów 45
Ilość członków zespołów teatralnych . . .806

Dział śpiewaczo-muzyczny

Rodzaj zespołu	Ilość	członków	występów
Chóry mieszane	25	818	132
Chóry męskie	9	313	99
Chóry żeńskie	8	319	44
Chóry razem	42	1.450	275
Zespoły małe	50	204	283
Zespoły instrumentalne	10	84	
O g ó ł e m	102	1.738	558

Z tego zespoły ZG PZKO

Chór męski "Hasło"	prób 63	53	10
Chór Nauczycieli Polskich	51	54	26
"Górnik"	nad 100		10

Dział taneczny

W kursie rytmiki i tańca w roku szkolnym 1962-63 zgłoszonych było 65 dzieci, ukończyło 58 dzieci, w roku 1963-64 zgłoszonych 60 dzieci, ukończyło 54.

W terenie pracowały 23 zespoły taneczne, odbyły 837 prób i dały 108 występów. Zespół taneczny "Gornika" miał 50 prób i 12 występów, zespół "Olza" również 50 prób i 17 występów.

O g ó l n a o c e n a r o k u

Rok 1963 był rokiem, w którym dostrzegaliśmy jeszcze echa uroczystości jubileuszowych związku z okazji 15-lecia i rokiem rozpoczęcia realizacji zadań wyznaczonych przez VIII Zjazd PZKO. W pracy związkowej był raczej rokiem przeciętnym, normalnym, bez większych zmian. Nowymi akcjami były np. kiermasz książkowy i akcja wyświetlania filmów polskich pełno- i krótkometrażowych. Rozpoczęła pracę "poradnia świetlicowa". W pracy politycznej wielkie znaczenie miała akcja współzawodnictwa w czynie społecznym, a to realizacja zobowiązań z okazji 15-lecia Wypadków Lutowych z 1948 r.

L I T E R A T U R A - r o k 1 9 6 3

1. Głos Ludu, nr 59 z 16.5.63, str. 1.
2. Głos Ludu, nr 139 z 19.11.63, str. 1 i 3;
nr 141 z 23.11.63, str. 2.
3. Zwrot 1963, marzec, str. 13; sierpień, str.13-14;
Głos Ludu, nr 73 z 13.6.63, str. 4; Głos Ludu,
nr 88 z 23.7.63, str. 1.
4. Zwrot 1963, październik, str. 8;
Głos Ludu, nr 123 z 12.10.63, str.4.
5. Zwrot 1963, grudzień, str. 13;
Głos Ludu, nr 127 z 22.10.63, str. 2.
6. Zwrot 1963, październik, str. 14;
Głos Ludu, nr 132 z 2.11.63, str.2; 138 z 16.11., s.5.
7. Zwrot 1963, grudzień, str. 17-18.
8. Zwrot 1963, grudzień, str. 15;
Głos Ludu, nr 153 z 21.12.63, str. 4.
9. Zwrot 1963, grudzień, str. 19.
10. Zwrot 1963, grudzień, str. 15;
Głos Ludu, nr 136 z 12.11.63, str. 2.
11. Zwrot 1963, kwiecień, str. 14.
12. Zwrot 1963, maj, str. 7;
Głos Ludu, nr 59 z 16.5.63, s.2; 66 z 1.6.63, s.2.
13. Zwrot 1963, lipiec, str. 14.
14. Zwrot 1963, styczeń, str. 14;
Głos Ludu, nr 77 z 27.6.63, str. 2.
15. Głos Ludu, nr 76 z 25.6.63.
16. Zwrot 1963, czerwiec, str. 11;
Głos Ludu, nr 64 z 28.5.63, str. 2.
17. Zwrot 1963, grudzień, str. 16;
Głos Ludu, nr 139 z 19.11.63, str. 2.
18. Zwrot 1963, luty, str.13; marzec, s.13; wrzesień, s.13.
Głos Ludu, nr 32 z 14.3.63, s.2; 86 z 18.7.1963, s.2.
19. Zwrot 1963, marzec, str.13; listopad, str. 13;
Głos Ludu, nr 124 z 15.10.63, str. 3.
20. Zwrot 1963, maj, str. 11.
21. Zwrot 1963, grudzień, str. 11-13;
Głos Ludu, nr 145 z 3.12.63, str. 2.
22. Zwrot 1963, luty str. 13; wrzesień, str. 12-13;
grudzień, str. 14.
23. Zwrot 1963, luty, str. 13; wrzesień, str. 12-13;
grudzień, str. 14.
24. Zwrot 1963, październik, str.13; grudzień, str.13;
Głos Ludu, nr 139 z 19.11.63, str. 2.
25. Zwrot 1963, maj, str. 12;
Głos Ludu, nr 46 z 17.4.63, str. 2.

26. Zwrot 1963, maj, str. 11.
27. Zwrot 1963, czerwiec, str. 3.
28. Zwrot 1963, czerwiec, str. 11.
29. Zwrot 1963, kwiecień, str. 13; lipiec, str. 14;
sierpień, str. 10-13, 12;
Głos Ludu, nr 94 z 6.8.63, str. 2.
30. Głos Ludu, nr 128 z 24.10.63, str. 2.
31. Zwrot 1963, listopad, str. 13-14.
32. Zwrot 1963, grudzień, str. 14;
Głos Ludu, nr 141 z 23.11.63, str. 2.
33. Zwrot 1963, grudzień, str. 16-17;
Głos Ludu, nr 138 z 16.11.63, s.6; 139 z 19.11, s.2.
34. Zwrot 1963, czerwiec, str. 12-13.
35. Zwrot 1963, lipiec, str. 13.
36. Zwrot 1963, grudzień, str. 18.
37. Zwrot 1963, sierpień, str. 15.
38. Zwrot 1963, luty, str. 15.
39. Zwrot 1963, kwiecień, str. 15.
40. Zwrot 1963, maj, str. 15.
41. Zwrot 1963, czerwiec, str. 7.
42. Zwrot 1963, lipiec, str. 15.
43. Zwrot 1963, sierpień, str. 15.
44. Zwrot 1963, październik, str. 15.
45. Zwrot 1963, grudzień, str. 19;
Głos Ludu, nr 154 z 24.12.63, str. 4.
46. Zwrot 1963, czerwiec, str. 15.
47. Zwrot 1963, listopad, str. 15.
48. Głos Ludu, nr 154 z 24.12.63, str. 5.
49. Głos Ludu, nr 78 z 29.6.63, str. 3.
50. Głos Ludu, nr 77 z 27.6.63, str. 2.
51. Zwrot 1963, maj, str. 12.
52. Głos Ludu, nr 34 z 19.3.63, str. 2.
53. Głos Ludu, nr 55 z 7.5.63, str. 2.
54. Głos Ludu, nr 74 z 20.6.63, str. 4.
55. Głos Ludu, nr 123 z 12.10.63, str. 6.
56. Zwrot 1963, październik, str. 15.
57. Głos Ludu, nr 64 z 28.5.63, str. 4.
58. Zwrot 1963, styczeń, str. 12.
59. Zwrot 1963, styczeń, str. 11.

- o - o - o -

Rocznik "Głosu Ludu 1963" znajduje się w archiwum redakcji pisma w Ostrawie.